

ind *under* *huden*

Produceret af:
Åben Dans
Rabalterstræde 1
4000 Roskilde
T: 3582 0610
www.aabendans.dk

aabendans
ROSKILDE

ind

under

huden

22. – 31. oktober 2009

Spillested: Hal 10, Musicon, Rabalderstræde, 4000 Roskilde

Spilleperiode: 22.- 31. oktober – 2009, turné: November 2010

Ide, koreografi og iscenesættelse: Ole Birger Hansen og Thomas Eisenhardt

Musik: Thomas Sandberg

Dans og koreografi: Pierre Enaux og Sofia Karlsson

Scenografi og lysdesign: Jacob Langaa-Sennek

Dramaturgisk konsulent: Catherine Poher

Produktionsledelse: Mogens Kjempff

Aldersgruppe 14+

Forestillingen varer 45 min. uden pause

Indholdsfortegnelse

Indledning

Før forestillingen - oplæg til diskussion og forberedelse til forestillingen

Hvordan man skaber en moderne danseforestilling

- interview med koreograferne Thomas Eisenhardt og Ole Birger Hansen

Hvem står bag en danseforestilling?

Interview med komponist Thomas Sandberg

Model til gennemgang af en danseforestilling

Indledning

Dans er i høj grad en social oplevelse. Der er et fællesskab både i salen og på scenen, helt ligesom dans også er en social ting udenfor teatret - man danser som regel sammen med andre, på diskoteker, danseskoler, til fester, eller optræder for andre med sine trin og moves.

Derfor håber vi også, at materialet vil styrke oplevelsen af fællesskab omkring dansen, både før og efter forestillingen. Vi håber at mødet med dansen og arbejdet med materialet her kan give gode diskussioner, ideer og tanker i fællesskab.

Åben Dans har lavet dette skolemateriale til "Ind under huden" for at hjælpe det kommende publikum lidt bedre på vej mod at forstå og få mest muligt ud af en danseforestilling. Og for at hjælpe både elever og lærere på vej i arbejdet med en moderne danseforestilling.

Arbejdet med moderne dans kan bruges i dansk, idræt, samfundsfag eller i tværfaglige sammenhænge.

» I sommer viste en undersøgelse, at hele 41 procent af de unge mellem 15 og 20 år føler sig overvægtige, selvom det faktisk kun er 14 procent, der har et egentlig problem.

» En undersøgelse fra Center for Ungdomsstudier og Religionspædagogik blandt 1.168 7.-9- klasses elever har vist, at en tredjedel af de 13-16-årige ikke afviser plastikkirurgiske indgreb. Samme undersøgelse viste også, at drenge faktisk bruger flere penge på tøj end piger.

» For et par år siden foretog Ekstra Bladet en undersøgelse blandt 582 unge. I den svarede 1 ud af 12 piger mellem 15 og 18 år, at de overvejede at få foretaget plastikkirurgi, fordi de ikke var tilfredse med deres udseende. Som en understøttelse af de tal, fortalte en ansat i rejsebureauet KirurgiRejser, som sælger rejser til lande, hvor det er billigere at få foretaget indgreb som fedtsugning, større bryster o.l. end i Danmark, at rejsebureauet havde henvendelser fra både piger og drenge ned til 15 års alderen om at komme med på disse rejser for at få foretaget indgreb. Især fordi det ikke er tilladt i Danmark for unge under 18 år at få foretaget kosmetisk kirurgi. Af samme grund sælger KirurgiRejser heller ikke rejser til unge under 18 år.

Fremtidsforsker Marie-Therese Hoppe mente, at: "Kroppen spiller en større rolle nu, end den gjorde før. Det er ens visitkort. Før handlede det om penge, og hvem ens forældre var. I dag skal man være lækker. Og når man har kontrol over sin krop, signalerer man, at man har styr på sit liv."

"Bagsiden af medaljen er, at flere får anoreksi, fordi de ønsker kontrol. Samtidig ender vi også med at få flere overvægtige", sagde Hoppe, mens sexolog Joan Ørting opfordrede forældrene til at overveje, hvordan de er som forbilleder. For når de går og klager over skæve næser, hængebryster og poser under øjnene, og når de gør alt hvad de kan for at rette op på det, de synes mindre godt om ved sig selv, kan ingen fortænke de unge i at gøre det samme. Joan Ørting håbede dog ikke, at ønsket om kosmetiske operationer blev ved, men at unge som gamle lærer at leve med skævhederne og de små skønhedsfejl.

Undersøgelsen viste også, at 81% af pigerne fjerner hår på hele kroppen, og at 83% intimbarberer sig. Mens halvdelen af drengene trimmer hårene forneden.

Hvor vidt vil I selv gå for at rette op på jeres udseende?

Har Joan Ørting ret i, at forældrene spiller en stor rolle for, hvordan man opfatter sin egen krop?

Eller handler det mere om hvad jeres kammerater siger om deres og andres kroppe og hvordan de behandler deres egen krop?

Opgave

Drengene og pigerne er delt under forestillingen. Del igen klassen op i drenge og piger og sæt jer sammen for at diskutere i gruppen, hvad det var I så, inden I samles i en fælles diskussion om forestillingen.

Overvej først:

- Hvad fik forestillingen, jer til at tænke på?
- Hvilket budskab tror I, folkene bag forestillingen havde med den?
- Kunne I genkende noget af det, forestillingen skildrede (følelser, stemninger, kropsudtryk fx.) fra jer selv?

Skriv stikord ned og bliv enige om, hvad I vil fortælle pigerne/drengene om jeres oplevelse af forestillingen. Hvad I mener, er det vigtigste at få en dialog om i klassen, sammen.

Når klassen samles igen, fremlægger drengene & pigerne hver deres oplevelser af forestillingen, som de har forberedt, mens de var adskilt.

Diskuter om der var stor forskel på oplevelsen af forestillingen på pigesiden og drengesiden. Tag evt. udgangspunkt i en bestemt scene.

Hvorfor tror I, der er noget, I opfatter forskelligt? Siger det noget generelt om måden piger og drenge oplever på, synes I?

Er der andre tidspunkter, I mærker eller tænker over, at I oplever en situation forskelligt i forhold til det andet køn?

Synes I der er forskel på, hvordan drenge og hvordan pigers forhold er til deres krop?

Bliver piger for eksempel bedømt mere på deres udseende end drenge, og bliver til gengæld drenge bedømt mere på deres fysiske præstationer end piger?

Hvad betyder det at et emne som følelser og seksualitet behandles kunstnerisk og kun med kroppen og musik?

Hvordan opfattede I demovre på den anden side under forestillingen?

Var I nysgerrige med hensyn til det, der skete på den anden side, var I ligeglade eller måske ligefrem sure over ikke at kunne se det hele?

Hvordan skaber man en moderne danseforestilling?

Hvordan fik I ideen til “Ind under huden”?

Ole: Ideen til ind under huden er grundlæggende startet fra et ønske om at bevæge sig ind i kroppen og følelserne. Tage fat i alt det der vrider og vender sig og er i så voldsom forandring i overgangen fra barn til voksen. Desuden havde vi lyst til netop at skabe en forestilling til denne aldersgruppe. Det har vi endnu ikke prøvet. Vi har lavet forestillinger sammen til de helt små børn og lidt ældre, men ikke til teenagere.

I får en ide og hvad sker der så inden det er en færdig forestilling?

Ole: Når først ideen er der, starter researchdelen, som er alt fra samtaler med venner, søgning på nettet, læsning af bøger og aviser til en søgning i ens indre, fysiske hukommelse. Titlen er meget vigtig og den skal man finde tidligt, fordi den skal udtrykke det, vi gerne vil fortælle. Når der først er en titel, vil den præge resten af forløbet kraftigt, da ord er meget stærke.

Thomas: Her fik vi ideen til scenografien lige efter vi havde fundet titlen, “Ind under huden”. Det kom sig af, at oplevelsen af kroppen og ens identitet er meget forskellig for drenge og piger i den aldersgruppe, vi har lavet forestillingen til. Så vi fandt ud af, vi ville lave to grupper og derfra opstod så ideen: Hvad nu, hvis det er hud, der er imellem de to køn? Deraf scenografien af den tynde membran. Derfor har scenografens opgave på den her forestilling også været mere bundet end normalt.

Ole: Så er der selvfølgelig også en masse planlægning: Hvem skal være med - dansere, musikere, scenograf - hvornår skal vi spille og så videre. Med alle informationer i baghovedet går vi så i studiet og

improviserer med dans, musik, lys og eventuelt også nogle rekvisitter. Vi optager alt på video, vælger ud, hvad vi kan lide, genlærer og udvikler det til scener. Skaber igen nye scener ud fra det først skabte for til sidst at sætte det hele sammen som et puslespil. Til sidst køber vi blomster og premiere publikummet kommer ind.

Hvor længe er en forestilling undervejs?

Ole: Hele processen bruger vi ca. 1 år på - nogle gange kan der selvfølgelig godt gå længere tid fra de første ideer inden det overhovedet bliver en forestilling. Selve prøveperioden med dansere er på 2 måneder.

Hvordan bliver I inspireret til bevægelser og moves, af musikken, af danserne eller også af noget eller nogen I måske ser på vej hjem fra arbejde?

Ole: Inspirationen til bevægelserne er jo processer af følelser og fornemmelser. Tanker om smerte kan for eksempel få kroppen til at trække sig sammen om smerten eller forsøge at få kroppen til at undgå smerten ved at sende kropsdele i alle retninger eller ved gøre sig helt kold og følelsesløs.

Thomas: Man bliver inspireret af alt. Af det liv, du har levet, af det liv du lever. Men inspirationen kommer ikke kun udefra og ind i kroppen, man kan også bruge kroppen, lave nogle bevægelser og så pludselig husker kroppen noget, der får den til at bevæge sig på en bestemt måde. Som danser især genkalder man sig situationer og følelser gennem sin krop.

Ole: I forhold til musikken arbejder vi begge veje, så nogle gange er det følelsen i musikken, der inspirerer til bevægelse og nogle gange omvendt.

Thomas: Musikaliteten betyder meget. Rytmeskiftene i musikken er med til at bestemme scener og bevægelser også. Og endelig så er der også "historien", det vi gerne vil vise. Hvad oplever den her person nu? Og hvad gør personen så med sin krop?

Hvordan husker I bevægelserne og dansen under prøverne og indtil forestillingen er færdig?

Ole: Vi bruger video og danserne har notesbøger, hvor de skriver stikord for at kunne holde styr på bevægelserne. Som danser lærer man efterhånden at huske mange bevægelser. Man finder en logik fra en bevægelse til den næste og til sidst hænger det hele sammen.

I har været to om at lave den her forestilling - hvordan har I gjort det?

Thomas: I lige det her tilfælde er det faktisk ret vigtigt at være to, fordi det faktisk er to solo'er, vi laver. Så vi deler os hele tiden og arbejder med hver sin danser på hver sin side af skærmen. Der er et særligt behov for at se og arbejde fra flere vinkler på en gang med den her forestilling.

Ole: Vi har jo arbejdet sammen i mange år og ser derfor ofte de samme ting. Vi ser video og taler sammen om, hvad vi kunne tænke os at lave. Men grundlæggende handler det om at give og tage plads så vi begge har en følelse af at give forestillingen retning.

Thomas: Koreografen skal som den udenforstående kunne se det, der sker på scenen. Det er helt fint, at danserne føler noget, men det er så koreografens opgave at finde ud af, om det danseren også føler er det, vi ser som publikum. Her har vi så også haft en såkaldt "dramaturgisk konsulent" med, som kommer med nogle andre kompetencer end os. Den konsulent vi har på "Ind under huden" har en baggrund i billedkunsten og teatret, det vil sige hun har fokus på ordene - som der er nogle af i forestillingen - og de konkrete billeder. Hvor vi som koreografer bevæger os mere i et abstrakt univers.

Har I altid villet være dansere og koreografer?

Ole: Nej, jeg kom faktisk ind i dansen ret sent. Jeg var 23 år. Jeg havde dyrket en masse sport, og havde altid være glad for at bruge kroppen, og så gav det bare mening for mig, da jeg begyndte at tage nogle klasser i dans. Rent teknisk er der ikke så langt fra sport til dans, men udtrykket er selvfølgelig et helt andet.

Thomas: Jeg startede også temmelig sent med dansen. Som 21-årig. Jeg havde arbejdet med billedkunst og musik og teater, da jeg begyndte at danse, dansen samlede ligesom alle de tre ting.

Hvem står bag en danseforestilling?

Hvad laver koreografen?

Koreografen laver trinene, bevægelserne, danserne skal lave på scenen. Det er koreografen, der siger, hvordan danserne skal bevæge sig og som på den måde styrer forestillingen og hvordan den hænger sammen. Som regel er det også koreografen, der har fået ideen til hele danseforestillingen. Det er koreografen, der har det overordnede ansvar for

forestillingens udtryk og helheden. I "Ind under huden" er der to koreografer på, hvilket ikke er så ualmindeligt i moderne dans, men som man meget sjældent vil opleve når det gælder ballet eller almindeligt teater for eksempel. Koreografen svarer til den, der i en teaterforestilling er instruktør.

Laver danserne andet end at danse?

At vise det, koreograferne har tænkt med forestillingen er selvfølgelig dansernes væsentligste opgave. Men i moderne danseforestillinger er danserne tit medskabende, altså også koreografer. Fordi det selvfølgelig er vigtigt at dansernes kroppe også kan finde sig til rette med de bevægelser, de skal lave og det, de skal udtrykke med kroppen. Danserne til en forestilling kan blive fundet på mange måder, enten laver koreograferne forestillingen direkte til nogle bestemte mennesker eller de kender nogle, de gerne vil prøve at arbejde sammen med. I dag er det også meget almindeligt, at der bliver afholdt auditions til danseforestillinger, hvor man så kan vælge de helt rigtige til forestillingen, men også finde de dansere, der passer sammen.

Hvad laver en scenograf?

Scenografen skaber rummet og stemningen på scenen. I "Ind under huden" er det scenografen, der har skabt selve rummets udseende, i et meget tæt samarbejde med de to koreografer. Ofte vil koreografen have ideer og tanker om, hvordan scenen og scenerummet skal se ud til den danseforestilling, han/hun er ved at skabe. I gamle dage var scenografien til balletter og danseforestillinger tit meget tydeligt malede papplader, der måske forestiller en skov eller en landsby. Sætstykker hedder de. I moderne danseforestillinger vil man ofte opleve et meget enkelt rum, måske endda slet ingen scenografi, men derimod en meget stærk og tydelig brug af lyset som medspiller og det, der danner billederne og stemningerne sammen med danserne.

Hvilken rolle spiller komponisten?

I moderne danseforestillinger er musikken helt afgørende, og vil ofte være skabt særligt til denne forestilling af en komponist som så har skrevet musikken ud fra de tanker og ideer koreografen har videregivet til ham om forestillingen. Undervejs kan man så rette musikken til, hvis den ikke helt passer til danserne eller forestillingen, ligesom det selvfølgelig også kan gå den anden vej; at noget musik pludselig åbner for nye muligheder i forestillingen, nye bevægelser og stemninger.

Interview med Thomas Sandberg om musikken til "Ind under huden" Musikken er skabt med din krop. Hvordan har du gjort det?

Musikken er skabt via optagelser af min stemme og krop. Jeg har indspillet de fleste lyde og musikalske idéer direkte under prøverne med danserne ved en workshop i juni. Ved denne workshop, hvis formål var at udforske forestillingens tema samt udvikle bevægelses- og musikalsk materiale, sad jeg med min laptop og improviserede sammen med danserne.

Kan man lave musik med hele kroppen?

Ja. Der er lyde i hele kroppen, som du kan få frem ved at slå forskellige steder eller ved at udforske din stemme. Jeg har lavet masser af koncerter, hvor jeg udelukkende har spillet på min krop samt brugt min stemme.

Hvordan kom du på at lave musik med kroppen - især når der er så mange instrumenter og så meget teknik, der kan lave musik i stedet?

Det er et kunstnerisk valg, som skyldes at jeg som komponist søger efter en personlig lyd, som ikke kan opnås ved at loade et af de utallige lydbiblioteker, som der findes på markedet ind i computeren, . Derudover vil jeg gerne give computermusikken en organisk dimension, som ikke kan fås via syntetisk skabte lyde. Endelig er det en dogmeagtig afgrænsning af muligheder, som frigør en masse kreativitet for mig.

Har det givet dig et andet syn på din krop, at du har brugt den så konkret til at skabe kunst med?

Ja. Når jeg arbejder med lydene i computeren f.eks., så glemmer jeg ofte hvor de kommer fra fordi jeg er dybt optaget af at komponere. Når jeg så kommer i tanke om det, sætter det nogle sjove tanker i gang. Nogle gange kan jeg heller ikke høre eller huske, hvor på kroppen en lyd stammer fra. Af og til tænker jeg også på, hvordan min krop lyder om 20 eller 30 år. Har den så fået en mere ædel klang ?

Kan alle lave musik med deres krop?

Og hvis: hvordan kan man så begynde på det? Start med at udforske kroppen. Trom på den. Dans. Tramp i gulvet. Optag det på mobilen og læg det ind i computeren.

Opgave

Sæt jer sammen to og to. Lav hver en melodi på max. 2 minutter, men kun med lyde fra jeres krop. Bagefter skal I skiftes til at optage den andens melodi med mobilen. Se hinandens og diskuter, hvad det er for noget musik, I har fået ud af det og

arbejd evt. videre med melodien ud fra snakken og evalueringen af musikken. Prøv at bytte med nogle af de andre og lyt og se, hvor forskellige melodier, der er kommet ud af det.

Hvad er en lysdesigner:

var før i tiden bare en person, der styrede lyset, men i dag er lyset så centralt og vigtigt for en danseforestilling og teater i det hele taget, at det er en person, der betyder mere og mere for forestillingens udtryk. I mange danseforestillinger er det som nævnt lyset, der både er scenografi og medspiller. Lyset kan skabe steminger: uhygge, tristhed, glæde, kulde, varme, mystik... og danserne skal så underbygge og udvide den følelse lyset har sat i publikum. Så at være lysdesigner handler ikke bare om at der skal være lys på scenen for at man kan se danserne, men er en medskaber af den endelige forestilling.

I "Ind under huden" er scenografen og lysdesigneren samme person. Det er fordi en så væsentlig del af scenografien i denne forestilling er belysningen af membranen mellem de to dansere. Derfor krævede forestillingen en scenograf, der i lige så høj grad var lysdesigner.

Hvad er en Kostumier:

er tit den samme person, som også laver scenografien. Fordi de to elementer i en forestilling hænger tæt sammen og scenografen netop kan tænke dem sammen visuelt. Kostumieren skal tage hensyn til at danserne kan bevæge sig i deres kostumer, og i mange forestillinger også skabe ret afdæmpet tøj til dem, fordi deres kroppe i sig selv udtrykker så meget og scenografien i danseforestillinger ofte er ret enkel, og derfor skal harmonere med kostumerne.

Efter forestillingen:

Det første indtryk af forestillingen:

Hvad havde du forventet? Hvordan reagerede du? Hvordan reagerede de andre publikummer? Hvilke billeder fra forestillingen kan du stadig huske?

Gennemgang af forestillingen

Tema: Hvad beskriver forestillingen?

Tematikker: Hvilke andre temaer bliver belyst i forestillingen?

Dansen: Hvordan vil du karakterisere danserne? Hvordan oplevede du deres måde at beskrive de to personer på? Var der noget, der undrede dig ved deres måde at gestalte personerne på?

Scenen: Hvordan ser scenografien ud? Hvordan ser scenen ud (farver, materialer, ting på scenen, kostumer)? Hvad betyder det, at I er adskilt i drenge & piger? Hvorfor tror du, at folkene bag forestillingen har valgt at dele jer op i køn?

Musikken: Hvordan vil du beskrive musikken i forestillingen? Hvordan påvirkede musikken din oplevelse af forestillingen? Og af det, der skete på scenen?

Lys: Hvordan bruges lyset? Hvilke forskellige stemninger er lyset med til at skabe? Kan du huske et særligt eksempel på at lyset skabte en særlig stemning eller påvirkede dit indtryk af scenen?